NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Depression

Demens og depression har et vist symptomoverlap, og det kan i praksis være vanskeligt at vurdere, om fx svigtende initiativ, tendens til social tilbagetrækning eller koncentrationsbesvær skyldes demens eller er udtryk for en depression.

Hos nogle personer med demens ses en agiteret depression, hvor uro, rastløshed, irritabilitet og vredladenhed er mere fremtrædende end klassiske depressive symptomer som tristhed og nedtrykthed.

Forekomst

Depression forekommer hos op imod halvdelen af patienterne med Alzheimers sygdom. Lettere depression ses periodisk hos ca. 20-30 % af patienterne, og mere udtalt depression forekommer periodisk hos ca. 20-25 % af patienterne.

Med hensyn til selvmord tyder nogle undersøgelser på, at forestillinger om selvmord forekommer relativt sjældent hos depressive ældre med demens sammenlignet med depressive ældre uden demens. Men ifølge en dansk registerundersøgelse er forekomsten af selvmord imidlertid øget blandt mennesker med demens – især blandt 'yngre med demens' (50-69-årige) og i den første tid efter en demensdiagnose.

Depression ved Alzheimers sygdom

En ekspertgruppe af bl.a. ældrepsykiatere formulerede i 2002 et foreløbigt sæt af diagnosekriterier for depression ved Alzheimers sygdom:

A. Tre (eller flere) af følgende symptomer har været til stede i løbet af den samme 2-ugers periode og udgør en ændring i forhold til tidligere. Mindst ét af symptomerne er enten 1) nedtrykthed eller 2) færre positive følelser eller nedsat glæde.

- Tydelig (klinisk signifikant) nedtrykthed (fx deprimeret, opgivende, modløs, grædende)
- Færre positive følelser eller nedsat glæde ved socialt samvær og sædvanlige aktiviteter (anhedoni)
- Social isolation eller tilbagetrækning
- Forstyrret appetit
- Forstyrret søvn
- Psykomotoriske ændringer (fx agitation eller hæmning)
- Irritabilitet
- Træthed eller manglende energi
- Følelser af værdiløshed, håbløshed eller overdreven eller ubegrundet skyldfølelse
- Tilbagevendende tanker om død samt selvmordstanker, -planer eller -forsøg

Bemærk: Se bort fra symptomer, der tydeligvis er forårsaget af anden sygdom eller direkte skyldes demenssymptomer, der ikke er relateret til stemningsleje (fx vægttab pga. problemer med at spise).

NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

B. Diagnosekriterierne for demens er opfyldt.

C. Symptomerne forårsager tydelig (klinisk signifikant) lidelse eller funktionsnedsættelse.

D. Symptomerne optræder ikke kun i forbindelse med delirium.

E. Symptomerne skyldes ikke den direkte fysiologiske virkning af et psykoaktivt stof (fx lægemiddel eller alkohol).

F. Symptomerne kan ikke bedre forklares ved andre tilstande som fx major depression, bipolar lidelse, sorg, skizofreni, skizoaffektiv lidelse, psykose ved Alzheimers sygdom, angstlidelse eller misbrug af alkohol eller medicin.

Olin JT, Schneider LS, Katz IR, Meyers BS, Alexopoulos GS, Breitner JC, et al. Provisional diagnostic criteria for depression of Alzheimer's disease: description and review. Expert Rev Neurother. 2003;3(1):99-106

PubMed

Lolk A, Andersen K. Udredning og behandling af adfærdsforstyrrelser hos demente. Ugeskrift for Læger. 2017;179(12)

PubMed

Selvmordsrisiko blandt personer diagnosticeret med demens. Suicidologi, 16, 9-13.

Suicidologi

Senest opdateret: 12. august 2020